

GÜNLÜK İŞLERİN YOĞUNLUĞUNA GÖRE ZAMANIN KULLANIMI *

USE OF TIME ACCORDING TO THE INTENSITY OF DAILY JOBS

Öznur GÖKKAYA *

* Doç. Dr. Kocaeli Üniversitesi, TÜRKİYE,

e-mail: gokkayaoznur@gmail.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-6290-8098>

Geliş Tarihi: 25 Aralık 2019; Kabul Tarihi: 18 Ocak 2020

Received: 25 December 2019; Accepted: 18 January 2020

ÖZET

Zamanın etkin kullanılması bireyin hem üretkenliğinin hem de verimliliğinin artırılabilmesi için oldukça önemlidir. Bireylerin zamanı yönetiminde, zaman kullanım süreleri oldukça önemlidir. Bu çalışmada cinsiyete göre günlük işlerin yoğunluğunda istatistiksel olarak bir farklılık olup olmadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Bu amaçla TÜİK veri tabanında en son 2014-2015 yılı için yapılan zaman kullanım araştırması verileri dikkate alınmıştır. Zaman kullanım araştırmasında 10 ana faaliyet başlığı altında zamanın belli dönemleri (hafta içi, hafta sonu vb.) dikkate alınarak yüzdeler olarak verilen yoğunluklara ait dağılım kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: zaman kullanımı, iş yoğunluğu, zaman yönetimi

ABSTRACT

Effective use of time is very important to increase both the productivity and productivity of the individual. Time usage periods of individuals are very important in time management. In this study, it was tried to determine whether there is a statistically significant difference in the intensity of daily work according to gender. For this purpose, the data of the time usage survey conducted for 2014-2015 in the TURKSTAT database were taken into consideration. In the time usage research, certain periods of time were analyzed under 10 main activities

Keywords: time usage, work intensity, time management

1. GİRİŞ

Oldukça önemli bir kavram olan zamana ait için bir değer belirlenmesi mümkün değildir. Zaman, demokratik olarak paylaşılan bir kavram olup herkesin kullanabileceği bir 24 saati, 7 günü vardır (Güçlü,2001:87). Böyle bir kısıtlılığı olan zamanın etkin kullanılması oldukça önemlidir. Bu etkin kullanım ancak kişinin kendisini yönetebilmesi ile sağlanabilmektedir. Zaman herkesi ilgilendiren bir konu olmakla birlikte kaybının telafisi mümkün olmamaktadır. Bireylerin zamanı yönetebilmeleri, yine bireylerin günlük yoğunluklarına göre sağlanabilecektir. Bireyler arasında sık sık çok yoğun oldukları, yaptıkları işleri bir türlü yetiştiremedikleri yönündeki görüşlerle çok sık karşı karşıya kalınır. Bu durum genellikle insanların zamanı yönetemedikleri düşüncesine kapılmalarına neden olur. Dolayısı ile her ne kadar günlük işlerin yoğunluğu, zaman yönetiminden farklıymış gibi algılsa da, temelde zaman yönetiminden ayrı düşünülmesi gereken bir durum değildir. Bu nedenle zaman yönetimine bağlı olarak diğer çalışmalardan farklı olarak bu çalışmada sadece iş hayatı içinde olanları değil iş hayatı içinde olmayanları da yakından ilgilendiren bir konu olduğu için günlük işlerin yoğunluğuna yönelik bireylerin düşünceleri dikkate alınmıştır.

Toplum içinde kadınlarda erkeklerde kendilerinin karşı cinse göre günlük işlerde çok daha yoğun olduklarını ifade ederler. Bu çalışmada zamanın farklı dönemlerinde (hafta içi, hafta sonu gibi) günlük işlerin yoğunluğu ile cinsiyet arasında bir ilişki olup olmadığı belirlenmeye çalışılmıştır.

Yapılan çalışmada öncelikle literatür taraması yapılmış ve bazı çalışma örnekleri sonuçları ile sunulmuştur. Çalışmanın devamında metodoloji, analiz ve sonuca yer verilmiştir.

2. LİTERATÜR TARAMASI

Doğan tarafından 2018 yılında akademik başarının zaman yönetimi ile ilişkisine yönelik olarak yapılmıştır. Bu çalışmada, zaman yönetimi ve alt faktörleri arasında zayıf da olsa bir ilişkinin olduğu belirlenmiştir.

Tanrıseven ve Aykaç tarafından 2014 yılında yapılan çalışmada üniversite öğrencilerinin zamanı iyi kullanma farkındalığına yönelik yapılan çalışmada, zaman yönetimi envanteri aracılığı ile drama dersi olan üniversite öğrencilerinden toplanan bilgiler değerlendirmeye alınmıştır. Analiz sonucunda yaratıcı drama etkinliklerinin zamanın iyi kullanma üzerinde olumlu etkiye sahip olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Çakıcı, Akyüz ve Özkan tarafından 2013 yılından yapılan bir başka çalışma günlük işlerin değil çalışma ortamına ait iş yükü yoğunluğu üzerine yapılmıştır. Bu çalışmada çalışanların iş yükü yoğunluğunun iş ve yaşam doyumu üzerindeki etkisi incelenmiştir. Çalışmanın sonucunda iş yükünde olan yoğunluğun iş garantisi algısı yaratması nedeniyle işten çıkarılma korkusunun azalmasının yaşam doyumunu pozitif yönde etkilediği tespit edilmiştir.

2010 yılında yapılan bir başka çalışmada Karagöz vd. tarafından zamanın etkin kullanımını sağlayan faktörlerin belirlenmesine yönelik bir çalışma yapılmış bu çalışmanın sonucunda, yaş, cinsiyet, zamanın etkin kullanımı konusunda eğitim alma durumu, görev türü (akademik-idari), toplam hizmet süresi, gelir düzeyi bağlamında, katılım düzeylerinde bir takım farklılıkların olduğu saptanmıştır. Ayrıca zaman tuzağı olarak ifade edilen boyutlara önem verilmesi ile zamanın etkin kullanımının sağlanabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Örücü, Tikici ve Kanbur 2007 yılındaki yaptıkları çalışmada zaman yönetiminin işletmeler açısından önemini vurgulamışlar ve işletmelerin bilgi ve rekabet açısından üstünlük sağlayabilmeleri için zaman yönetimini doğru uygulayabilmeleri ve zaman tuzaklarına karşı doğru bir değerlendirme yapmaları gerektiğini ifade etmişlerdir.

3. METODOLOJİ

Bireyler arasında pek çok zaman çok yoğun olduğu, işlerini yetiştiremediği gibi ifadeler sıklıkla kullanılmaktadır. Her geçen gün yaşam koşullarının zorlaşması ve bireylerin pek çok şeyi aynı zaman diliminde yapmaya çalışmaları ciddi bir yoğunluğu ve zamanı etkin kullanamamayı beraberinde getirmektedir. Cinsiyete göre günlük işlerin yoğunluğunda bir farklılık olup olmadığının belirlenmesi bu çalışmanın amacını oluşturmaktadır.

Yapılan çalışmanın amacına uygun olarak kurulan hipotezi test etmek için ki-kare testi kullanılmıştır. Ki-kare testi sayısal verilerden ziyade sayısal olmayan değişkenlerin dikkate alındığı ve ileri sürülen hipotezin red edilip edilmeyeceğini inceleyen bir testtir. (Serper,200:137). Bu test ki-kare uygunluk, ki-kare bağımsızlık ve ki-kare homojenlik olmak üzere üç farklı şekilde uygulanmaktadır. Burada cinsiyet ile günlük işlerin yoğunluğu arasında bir ilişkinin olup olmadığı inceleneyeceği için, ki-kare bağımsızlık testi söz konusudur.

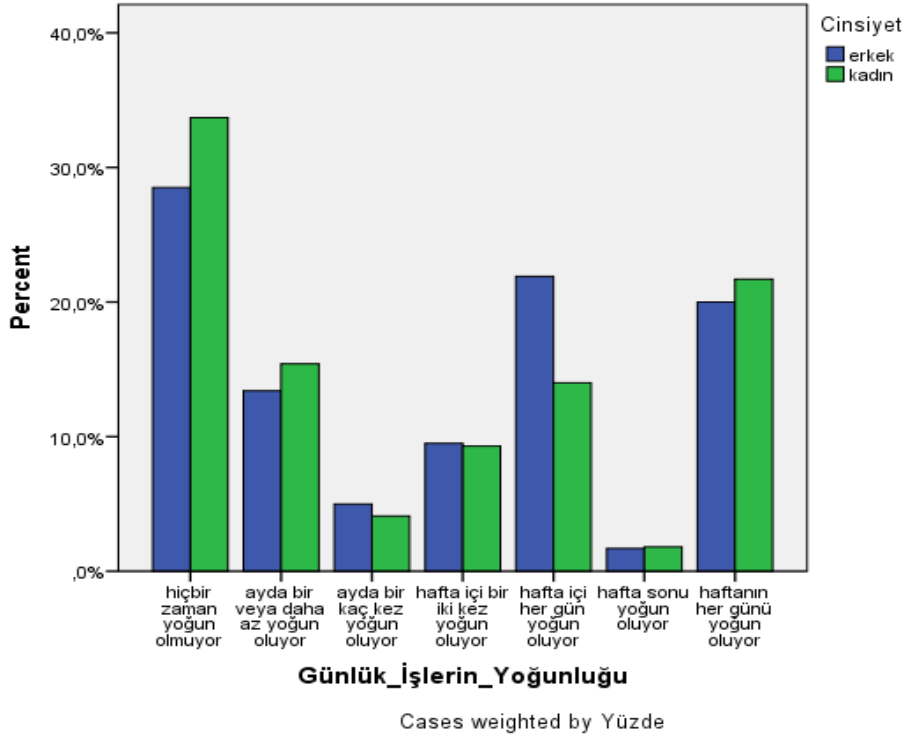
Yapılan çalışmada günlük işlerin yoğun olma durumunun 10 yaş ve üzeri bireylerin cinsiyete göre dağılımı TUIK veri tabanından alınarak incelenmiştir. İlgili veriler 2014-2015 yılına aittir. Elde edilen veriler aşağıdaki Tablo 1 ve Şekil 1 de sunulmuştur.

Tablo 1. Günlük İşlerin Yoğun Olma Durumunun Cinsiyete Göre Dağılımı (%)

	Erkek	Kadın
Hiçbir Zaman Yoğun Olmuyor	28,5	33,7
Ayda Bir veya Daha Az Yoğun Oluyor	13,4	15,4
Ayda Birkaç Kez Yoğun Oluyor	5,0	4,1
Hafta İçi Bir-İki Gün Yoğun Oluyor	9,5	9,3
Hafta İçi Her Gün Yoğun Oluyor	21,9	14,0
Hafta Sonu Yoğun Oluyor	1,7	1,8
Haftanın Her Günü Yoğun Oluyor	20,0	21,7

Tablo incelendiğinde 10 yaş ve üzerindeki erkeklerin %28,5 i kadınların ise %33,7 si hiçbir zaman yoğun olmadıklarını, erkeklerin %13,4 ü, ve kadınların %15,4 ü ayda bir veya daha az yoğun olduğunu ifade etmiştir. Bilgi alınan erkeklerin %5 i kadınların ise %4.1 i birkaç kez yoğun olduğunu, erkeklerin %9,5 i ve kadınların %9,3 ü ise hafta içi bir – iki gün yoğun olduğunu belirtmiştir. Erkeklerin %21,9 u, kadınların %14,0 ı hafta içi her gün yoğun olduklarını, erkeklerin %1,7 si ve kadınların %1,8 i hafta sonu yoğun oldukları yönünde görüş bildirmişlerdir. Haftanın her günü yoğun olduğu ifadesine erkeklerin %20 si kadınların ise %21,7 si katılım göstermiştir.

Şekil 1. Günlük İşlerin Yoğunluğunun Cinsiyete Göre Grafiği

Yapılan çalışmada aşağıdaki hipotez kurulmuş ve test edilmiştir.

H₀: Günlük işlerinin yoğun olma durumu ile cinsiyet arasında ilişki yoktur.

H₁: Günlük işlerinin yoğun olma durumu ile cinsiyet arasında ilişki vardır.

Yapılan test sonucunda elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 2. Ki-kare Testi

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)	Point Probability
Pearson Chi-Square	2,572 ^a	6	,860	,870		
Likelihood Ratio	2,587	6	,859	,873		
Fisher's Exact Test	2,765			,854		
Linear-by-Linear Association	,383 ^b	1	,536	,545	,278	,020
N of Valid Cases	201					

a. 4 cells (28,6%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,99.

b. The standardized statistic is -,619.

Tablo 2 ye göre $p > 0,05$ olduğu için sıfır hipotezi kabul edilerek cinsiyet ile günlük işlerin yoğunluğu arasında istatistiksel olarak bir ilişki çıkmamıştır.

4. SONUÇ

Çalışmanın sonucunda en yüksek oran hem erkekler hem de kadınlar da hiçbir zaman yoğun olmadıkları yönünde çıkarken her iki cinsiyette de en az oran ise hafta sonu yoğun oluyor ifadesinde çıkmıştır. Hipotez test sonucuna göre, günlük işlerin yoğun olma durumu cinsiyete göre farklılık göstermemiştir. Yani sıfır hipotezi kabul edilerek ilgili değişkenler dikkate alındığında kadın ve erkekler arasında günlük işlerin yoğunluğu için verdikleri cevaplar istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki çıkmamıştır.

KAYNAKÇA

- ÇAKICI a., ÖZKAN C. ve AKYÜZ B.,H.(2013), İş Yükü Yoğunluğunun, İş ve Yaşam Doyumuna Etkisi Üzerine Otomotiv İşletmelerinde Bir Araştırma, Cag University Journal of Social Sciences, 10(2):1-27
- DOĞAN Ö.,(2018), Zaman Yönetimi ve Akademik Başarı İlişkisi: Artvin Çoruh Üniversitesi, Hopa İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde Bir Uygulama, AÇÜ Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi, 4(1): 149-174
- GÜÇLÜ N.(2001), Zaman Yönetimi, Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 25: 87-106
- KARAGÖZ vd.,(2010), Zamanın Etkin Kullanımını Sağlayan Faktörlerin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 23:97-108
- ÖRÜCÜ E., TİKİCİ P. ve KANBUR A., (2007), Farklı Sektörlerde Faaliyetlerini Sürdüren İşletmelerde Zaman Yönetimi Üzerine Ampirik Bir Araştırma: Bursa İli Örneği, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 6(20):09-31
- SERPER Ö.(2000), Uygulamalı İstatistik II, Ezgi Kitapevi,136-157
- TANRISEVEN I., AYKAÇ M., (2014), Üniversite Öğrencilerine Zamanı İyi Kullanma Farkındalığının Yaratıcı Drama Yoluyla Kazandırılması, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 36(Temmuz II): 87-100
- TUİK